

A videokonferencia mint az európai e-igazságszolgáltatás része

HU

2009

A VIDEOKONFERENCIA MINT AZ EURÓPAI E-IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS RÉSZE

A VIDEOKONFERENCIA LÉNYEGES ELEMELI A HATÁROKON ÁTNYÚLÓ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁSOK SORÁN

Ez a brosúra ismerteti a határokon átnyúló jogi eljárások során alkalmazott videokonferenciával kapcsolatos lehetőségeket, alapvető technikai kérdéseket és bevált gyakorlatokat. (E brosúra tartalma elsősorban *A videokonferencia határokon átnyúló eljárások során való felhasználása* című útmutatón alapul.)

J V S T I T I A

Figyelmeztetés

Ennek a Tanács Főtitkársága által készített kézikönyvnek a tartalma nem kötelezi sem az Európai Unió intézményeit, sem a tagállamokat.

További információért kérjük, forduljon az F. Főigazgatóság Kommunikációs Osztályának Közönségtájékoztatási Szolgálatához az alábbi címen:

Secrétariat général du Conseil

Rue de la Loi 175

B-1048 Bruxelles

Fax

+32 (0)2 281 49 77

Internet

www.consilium.europa.eu/infopublic

A Europe Direct szolgáltatás az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire segít Önnek választ találni

Ingyenesen hívható telefonszám (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a 00 800-as telefonszámokhoz, vagy kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Jelentős mennyiségű további információt talál az Európai Unióról az interneten. Az információk az Europa szerveren, a következő címen állnak rendelkezésre:
<http://europa.eu>

Katalógusinformáció a kiadvány végén található.

ISBN 978-92-824-2505-3

doi:10.2860/36546

© Európai Közösségek, 2009

A sokszorosítás a forrás megnevezésével engedélyezett.

Printed in Belgium

KLÓRMENTES FEHÉR PAPIRRA NYOMTATVA

J V S T I T I A

TARTALOMJEGYZÉK

MIRE SZOLGÁL A VIDEOKONFERENCIA A JOGI ELJÁRÁSOK SORÁN?	5
A VIDEOKONFERENCIA KERETE	9
A VIDEOKONFERENCIA HELYZETE MA	13
NÉHÁNY BEVÁLT GYAKORLAT	23
JELLEMZŐ VIDEOKONFERENCIA-FORGATÓKÖNYVEK	27
A HATÁROKON ÁTNYÚLÓ VIDEOKONFERENCIA – KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK	31
HASZNOS INFORMÁCIÓK LISTÁJA	37

MIRE SZOLGÁL A VIDEOKONFERENCIA A JOGI ELJÁRÁSOK SORÁN?

A videokonferencia hatékony eszköz, amely megkönnyítheti és felgyorsíthatja a határokon átnyúló eljárásokat, és csökkentheti a költségeket. Lehet, hogy az európai e-igazságszolgáltatás keretében a videokonferencia új fogalomnak számít, de nemzeti szinten már létezik és széles körben alkalmazzák, és azt európai szinten és az európai e-igazságszolgáltatási portál szerves részeként tovább lehet fejleszteni.

E brosúra célja:

- a videokonferencia-rendszerek határokon átnyúló és nemzeti jogi eljárások során való alkalmazásának előmozdítása és ösztönzése;
- a videokonferencia lehetőségeinek és alapvető technikai részleteinek illusztrálása, valamint annak bemutatása, hogy a jogi eljárások során hogyan alkalmazható;
- tájékoztatás azon uniós tagállamok bevált gyakorlatairól és tapasztalatairól, ahol a videokonferenciát már bevezették;
- a videokonferencia EU-n belüli felhasználásáról rendelkezésre álló információ terjesztése; valamint
- a bírók, ügyészek, ügyvédek, más jogi szakemberek és döntéshozók arra való ösztönzése, hogy mérlegeljék a videokonferencia-rendszerek bevezetését és alkalmazását a nemzeti és a határokon átnyúló eljárások során.

A videokonferencia (más néven video-telekonferencia) olyan interaktív távközlési technológiák együttese, melyek lehetővé teszik, hogy két vagy több helyszín kétirányú képi és hangi adatátvitel révén egymással egyidejűleg interaktív kapcsolatban álljon.¹

1) Fogalommeghatározás:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Videoconferencing>.

E brosúra a videokonferencia jogi eljárások során, elsősorban a bíróságok elkülönített helyiségeiben (pl. tanúszobában) való felhasználását vagy más alkalmazását (pl. mobil vagy hordozható berendezés vagy stúdió) tárgyalja.

Az európai e-igazságszolgáltatásra vonatkozó, a Tanács által 2008 novemberében jóváhagyott cselekvési terv² megállapítja, hogy az igazságügyi hatóságok és a tagállamok közötti kommunikáció (pl. videokonferencia vagy biztonságos elektronikus hálózatok) egyszerűsítése és ösztönzése különös fontosságú kérdés. Az európai e-igazságszolgáltatásra vonatkozó cselekvési terv a videokonferenciához szükséges technológia alkalmazásának javítását azon projektek egyikeként sorolja fel, melyekkel kapcsolatban a munkának a 2009–2013-as időszakban folytatódnia kell.

2) HL C 75., 2009.3.31., 1. o.

A VIDEOKONFERENCIA KERETE

Jogalap

Jobban ki lehetne használni a hatályos közösségi jogszabályok értelmében meglévő lehetőségeket, különösen a tanúk, szakértők vagy sértettek videokonferencián keresztüli meghallgatását, az olyan jogi eszközökkel összhangban, mint például:

- Egyezmény az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről³ (a kölcsönös jogsegélyről szóló 2000. május 29-i egyezmény 10. cikke).
- A Tanács rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről⁴ (a 2001. május 28-i 1206/2001/EK tanácsi rendelet 10. cikkének (4) bekezdése és 17. cikkének (4) bekezdése).
- A Tanács irányelve a bűncselekmények sértettjeinek járó kártérítésről⁵ (A 2004. április 29-i 2004/80/EK tanácsi irányelv 9. cikkének (1) bekezdése).
- Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a kis értékű követelések európai eljárásának bevezetéséről⁶ (a 2007. július 11-i 861/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikke és 9. cikkének (1) bekezdése).
- A Tanács 2001. március 15-i kerethatározata a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról⁷ (a 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 11. cikkének (1) bekezdése).

Ezen eszközök többsége a legtöbb uniós tagállamban már alkalmazandó.

3) HL C 197., 2000.7.12., 24. o.

4) HL L 174., 2001.6.27., 1. o.

5) HL L 261., 2004.8.6., 15. o.

6) HL L 199., 2007.7.31., 1. o.

7) HL L 82., 2001.3.22., 1. o.

© Fotolia

A VIDEOKONFERENCIA HELYZETE MA

© Wikimedia

© Az Európai Unió Tanácsa

Jelenleg már rendelkezésre áll némi információ a videokonferenciának a büntető-, polgári és kereskedelmi eljárásokban való felhasználásával kapcsolatban. Egyértelmű, hogy a videokonferencia ezen eljárásokban hasznos eszköz lehet. A videokonferencia alkalmazása a határokon átnyúló eljárások során a bizonyításfelvételben a legfontosabb. A videokonferencia különösen hasznosnak bizonyult olyan esetekben, melyek kapcsán veszélyeztetett vagy megfélemlített tanúk meghallhatására került sor. Továbbá a szakértők (pl. törvényszéki és orvosi szakértők) vide-

okonferencián keresztül meghallgatása a források hatékonyabb felhasználását teszi lehetővé. A videokonferencia számos országban az igazgatási eljárások során is praktikus lehetőségnek bizonyult.

Rövid tájékoztatás az EU jelenlegi eredményeiről

Uniós szinten számos kezdeményezés foglalkozik a videokonferencia jogi eljárásokban való felhasználásával.

A polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes európai igazságügyi hálózat weboldala⁸ – a hetedik, *„Bizonyítás felvétele és bizonyítási eszközök”* elnevezésű menüpontban – a legtöbb tagállam tekintetében tartalmaz információt a videokonferencia polgári ügyekben való felhasználásáról.

A büntetőügyekben illetékes európai igazságügyi hálózat⁹ „Atlas” néven olyan speciális szolgáltatást nyújt, mely segít a potenciális videokonferencia-felhasználóknak abban, hogy ellenőrizzék, vajon a másik bíróságon rendelkezésre áll-e a berendezés.

Az Eurojust¹⁰ az elmúlt két évben számos határon átnyúló vizsgálat során sikerrel alkalmazta a videokonferencia-technológiát.

8) http://ec.europa.eu/civiljustice/index_en.htm

9) <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/>

10) <http://www.eurojust.europa.eu/>

A videokonferencia a gyakorlatban¹¹

Az alábbi fejezetekben szervezési szempontból magyarázzuk el a határokon átnyúló videokonferencia egyes gyakorlati kérdéseit.

11) Részletesebb információt *A videokonferencia határokon átnyúló eljárások során való felhasználása* című útmutató tartalmaz.

A videokonferencia kérelmezése

A kérelmet mind polgári ügyekben, mind büntetőügyekben formanyomtatvány felhasználásával kell benyújtani. A formanyomtatványok az európai igazságügyi hálózatok weboldalai találhatók.¹²

A kérelemre a választ egy másik formanyomtatvány felhasználásával kell megadni. Polgári ügyekben a 2001. évi bizonyításfelvételi rendelet 10–12. cikke szerinti közvetett bizonyításfelvétel iránti kérelem esetén a megkeresett illetékes bíróságnak hét napon belül el kell ismernie az átvétel tényét. Közvetlen bizonyításfelvétel iránti kérelem esetén (17. cikk) a központi szervnek vagy a hatáskörrel rendelkező hatóságnak tájékoztatnia kell a kérelmező bíróságot, hogy a kérelmet harminc napon belül el lehet-e fogadni. Büntetőügyekben a megkeresett tagállamnak jóvá kell hagynia a videokonferenciával történő meghallgatást, amennyiben a videokonferencia használata nem ellentétes jogrendjének alapelveivel, és feltéve, hogy rendelkezik a meghallgatás lebonyolításának technikai eszközeivel.

A videokonferencia megszervezése

A kérelem elfogadásakor megkezdődhetnek a gyakorlati előkészületek. Határokon átnyúló polgári és kereskedelmi eljárásokban amint a kérelmező és a megkeresett bíróság elfogadja a 2001. évi bizonyításfelvételi rendelet 10–12. cikke szerinti kérelmet, a megkeresett bíróság kapcsolatba lép a tanúval annak érdekében, hogy megfelelő helyet és időpontot találjanak a meghallgatáshoz. Amennyiben a megkeresett tagállam központi szerve vagy hatáskörrel

12) Polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat
http://ec.europa.eu/civiljustice/index_en.htm
(Bizonyítás felvétele és bizonyítási eszközök)
Büntetőügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat
<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/> (Kölcsönös jogsegély)

rendelkező hatósága elfogadja a 17. cikk szerinti közvetlen bizonyításfelvétel iránti kérelmet, a kérelmező bíróság értesíti a tanút a bizonyításfelvétel dátumáról, időpontjáról, helyéről, valamint az előkészület feltételeiről. Büntetőügyekben a megkeresett tagállam igazságügyi hatósága idézést intéz a személyhez, a jogrendjével összhangban. A személyek bírósági előtti megjelenésre való felszólítását a nemzeti jogszabályok szabályozzák.

Videokonferenciával történő meghallgatás

A cél az kell, hogy legyen, hogy a videokonferencia a lehető legnagyobb mértékben hasonlítson bármely bíróság azon szokásos eljárására, mikor is nyílt bírósági tárgyaláson kerül sor bizonyításfelvételre. A lehetőségek maximális kiaknázása érdekében számos különbséget kell figyelembe venni. Egyes kérdések, melyek hagyományos bizonyításfelvétel esetén egyértelműek, videokonferencia révén való bizonyításfelvételkor új dimenziót nyernek: például annak biztosítása, hogy a tanú érti a videokonferencia gyakorlati menetét, és tudja, hogy kik és milyen szerepben vesznek részt a videokonferenciában.

Külföldön tartózkodó tanú videokonferencia segítségével történő meghallgatásánál figyelembe kell venni az időzónák közötti eltéréseket. Ügyelni kell arra, hogy az eljárás körülményei a tanúnak, a feleknek, képviselőiknek és a bíróságnak egyaránt megfeleljenek.

A videokonferenciában részt vevő feleknek tudniuk kell, hogy még a jelenleg rendelkezésre álló legfejlettebb rendszerek használata esetén is kis mértékű időbeli eltérés áll fenn a kép és az azt kísérő hang fogadása között. Amennyiben ezt nem veszik kellő mértékben figyelembe, hajlamosak lesznek a tanúval együtt beszélni, akinek a hangja a másodperc töredékéig még hallható lesz azután, hogy a képernyőn úgy tűnik, már befejezte mondatát.

A tanú távoli helyen történő meghallgatásának a lehető legszorosabban követnie kell a tanú bírósági tárgyalóteremben való meghallgatására vonatkozóan elfogadott gyakorlatot. A meghallgatás során a tanúnak képesnek kell lennie arra, hogy lássa a kérdést feltevő jogi képviselőt és minden más olyan személyt (akár egy másik jogi képviselőt vagy a bírót), aki nyilatkozik a tanú vallomásaival kapcsolatban.

A veszélyeztetett és megfélemlített tanúk számára a videokonferencia olyan eszközt jelent, mely csökkenti az egy külföldi bíróságra való, a tanút a tanúra nézve megterhelő utazás által okozott stresszt és a rossz közérzetet. Bármely külföldi bíróság számára való tanúskodás esetében elkülönített tanúszoba alkalmazása hasznosabbnak bizonyulhat a bírósági tárgyalóteremnél.

A szakértő tanúk rendelkezésre állását a késedelmek egyik okaként azonosították mind a polgári ügyekben (pl. orvosi szakértők és pszichológusok a gyermekmegőrzési és gyermekgondozási esetekben), mind a büntetőügyekben (pl. törvényszéki vagy számítógépes szakértők). A videokonferencia-berendezés használata nagyobb rugalmasságot biztosít a bíróságoknak abban, hogy a más tagállamokból származó szakértő tanúktól mikor és hogyan kívánják meg a tanúskodást. Mikor szakértő tanúk meghallgatására kerül sor, tanácsos a szakértővel még a meghallgatás előtt felvenni a kapcsolatot annak ellenőrzése érdekében, hogy milyen műszaki berendezésre (pl. dokumentumkamerára, audio- vagy videoberendezésre stb.) lehet szükség a meghallgatás alatt.

A tolmácsok alkalmazása esetén azt is figyelembe kell venni, hogy a tolmácsnak vajon a kérelmező bíróság lokális helyén vagy inkább a távoli helyen (vagy valamely harmadik helyszínen) kell-e lennie.

A határokon átnyúló videokonferencia során leggyakrabban a konszekutív tolmácsolást veszik igénybe. A szimultán tolmácsolás bonyolultabb, mivel a tolmácsoknak tolmácsfülkében kell ülniük, a résztvevők fülhallgatón követik, és a mikrofonokat pontosan kell szabályozni. Hangsúlyozni kell, hogy a tolmácsnak megfelelő vizuális kapcsolatban kell lennie azzal a személlyel, akinek a beszédét tolmácsolja.

Az is elfogadott gyakorlat, hogy néha kiegészítő dokumentumokat is beterjesztenek egy tanú meghallgatása során. Ennek biztosítására hasznos lenne egy dokumentumkamera. Azonban a dokumentumkamera arra nem alkalmas, hogy az ügyfél az ügyvédjével magánbeszélgetést folytasson a bemutatott dokumentumokról. Ezért a dokumentum faxon küldött másolatát könnyebb lehet használni. A faxberendezés rugalmas használata érdekében a kérelmező hatóság és a megkeresett hatóság számára tanácsos, ha pontos és naprakész faxszámaikat még a videokonferencia kezdete előtt kicserélik egymással.

A videokonferenciát hosszú távon ki lehetne egészíteni megosztott dokumentum-tárhelyekkel vagy dokumentumszerverekkel. Ezen eszközöket egyre nagyobb mértékben használják információmegosztásra, de az igazságszolgáltatás keretén belül fokozottan kell ügyelni arra, hogy minden ilyen jellegű tárhely biztonságos legyen és csak az ügyben érintett, engedéllyel rendelkező felek számára legyen hozzáférhető.

A videokonferencia műszaki szempontjai

A videokonferencia-berendezések napjainkban nagyon rugalmasak és könnyen használhatóak. Azonban a berendezések minden alkotóelemét a lehetőség szerinti mértékben ugyanolyan beso-

rolású berendezések és ugyanolyan beállítás alapján egységesíteni kell. A berendezés használatának megkönnyítése érdekében meg kell kísérelni annak biztosítását, hogy a berendezés valamennyi teremtípusban ugyanolyan módon helyezkedjen el. A videokonferencia-berendezésnek – akár személyre szabott, akár készen kapható rendszerről legyen szó – meg kell felelnie az ipari minimumszabványoknak a határokon átnyúló kapcsolatok interoperabilitásának elősegítése érdekében. Az egyedi műszaki szabványokat részletesen tárgyalja *A videokonferencia határokon átnyúló eljárások során való felhasználása* című útmutató.

- *A berendezés elhelyezése:* A berendezést (különösen a kamerákat és a mikrofonokat) úgy kell elhelyezni, hogy csak minimális kiigazításokra legyen szükség a bíróságokon helyet foglaló résztvevők már meglévő, egymás felé irányuló elhelyezkedésében. A berendezést úgy kell elhelyezni, hogy az egyéb ügyeket az adott bírósági tárgyalóteremben videokonferencia nélkül is tárgyalni lehessen.
- *Érthetőség:* A beszédnek mindig azonnal érthetőnek kell lennie. A videokonferencia során egy szó sem vesztethet el. A hangminőségnek folyamatosnak kell lennie, külső interferencia vagy recsegés nem zavarhatja meg. Meg kell felelni az ajakmozgás szinkronjára vonatkozó bizonyos követelményeknek (az időbeli eltérés nem lehet nagyobb 0,15 másodpercnél). Ezenfelül a visszhang blokkolását, a háttérzajt és a visszaverődést a lehető legalacsonyabb szintre kell csökkenteni.
- *A mikrofonokat* olyan módon kell elhelyezni, hogy a másik teremben háttérzaj ne torzítsa a hangot. Tolmácsolás alkalmazása esetén egysz-

erre csak egy mikrofon legyen bekapcsolva. Több mikrofon egyidejű használata torzulást eredményez a tolmácsolásban (különösen szimultán tolmácsolás esetén).

Mobil berendezés – fokozott rugalmasság

Kiegészítő mobil berendezések (képernyő + kamera + hangszóró + mikrofon + kiegészítő eszközök) segíthetik a videokonferencia tanúmeghallgatáson való felhasználását. A mobil berendezést könnyű a helyszínek között szállítani, használata pedig rugalmas. A mobil berendezéseknek a rögzített berendezéseknél várhatóan több korlátja van (pl. az egyszerre jó minőségben filmre vehető résztvevők számát tekintve). A mobilberendezést akkor lehet használni, ha az a tanúk különleges helyszíneken (pl. börtönökben, kórházakban) történő meghallgatása miatt szükséges, illetve a berendezés meghibásodása esetén, rögzített berendezés ideiglenes kiegészítéseként.

A kapcsolat megteremtése – a videokonferencia-rendszer működtetése

A videokonferencia-rendszer működtetésének a lehető legfelhasználóbarátabbnak (azaz egyszerűnek) kell lennie, és ennél fogva csak korlátozott számú funkcióból állhat, pl.: a kamerák és mikrofonok be- és kikapcsolása, választásos menün keresztül a kapcsolat létrehozása, az alkalmazások menüjén keresztül a beállítás létrehozása, a kapcsolat befejezése, valamint be- és kijelentkezés. A kapcsolatot általában két helyszín (két pont) között hozzák létre. Bizonyos esetekben előfordulhat, hogy egyszerre kettőnél több helyszín között kell létrehozni a (többpontú) kapcsolatot. A kapcsolatokat egy harmadik fél által biztosított híd révén is létre lehet hozni.

NÉHÁNY BEVÁLT GYAKORLAT

A videokonferencia foglalási rendszerének létrehozása – Ausztria

Ausztriában centralizált videokonferencia-foglalási rendszert hoztak létre az ország bíróságai számára. A rendszerhez az ország minden bírósága hozzáférhet, és lehetőség nyílik a videokonferencia-berendezéssel felszerelt tárgyalótermek közvetlen lefoglalására.

A videokonferencia rugalmassá tétele – Finnország

Finnország különböző célokra különféle videokonferencia-berendezések telepítését kezdte meg. A tárgyalótermi ülésekhez teljes rendszer áll rendelkezésre, nagy felbontású képet nyújtó kamerákkal és képernyőkkel. Az előzetes meghallgatásokhoz külön rendszer áll rendelkezésre az üléstermek számára. A tanúmeghallgatások esetére egy terminálból, kamerából és mikrofonból álló alarendszer vehető igénybe. A mobil – közösségi központokban, kórházakban, menekültközpontokban stb. történő – felhasználásra hordozható rendszer szolgál, mely egy szoftverekkel ellátott laptopból és egy kamerából áll.

A veszélyeztetett tanúknak nyújtott támogatás – Egyesült Királyság

Az Egyesült Királyságban a sértetteket segítő hivatalokban és a rendőrsökön néhány esetben a tanúk távoli meghallgatását lehetővé tevő kapcsolatot telepítettek a rendszer központilag finanszírozott nemzeti bevezetése részeként.

A tolmácsolás használata a videokonferencia során – Németország

Egyes esetekben szimultán tolmácsolási lehetőséggel egészítették ki a videokonferencia-berendezést annak érdekében, hogy olyan eljárásokban, ahol a vádlottak közül többen idegen nyelvet beszélnek, tolmácsokat alkalmazhassanak. A költségek csökkentése érdekében közigazgatási bírósági eljárásokban is alkalmaztak tolmácsokat videokonferencia-kapcsolaton keresztül.

A folyamat felgyorsítása – Egyesült Királyság

A virtuális bíróság, vagyis a bíróság és a rendőrség között létrehozott videokapcsolat révén lehetővé vált, hogy egyszerű esetekben a vádemelést követő 2–3 órán belül sor kerüljön az első meghallgatásokra, és az ilyen kapcsolat módot ad jelentős számú első meghallgatás ugyanazon napon való lebonyolítására. A folyamat gyorsasága a családon belüli erőszakkal kapcsolatos ügyekben igen előnyösnek bizonyult, és sok áldozat és tanú gyorsabb reakcióra számíthat a szolgálat részéről.

További bevált gyakorlatok

Folyamatosan gyűjtik a videokonferencia-berendezéseknek a jogi eljárásokban való bevezetésével és alkalmazásával kapcsolatos bevált gyakorlatokat és sikertörténeteket, melyeket e brosúra jövőbeli felülvizsgált változataiban és *A videokonferencia határokon átnyúló eljárások során való felhasználása* című útmutatóban adnak majd közre a bíróságok és a jogi szakemberek számára.

JELLEMZŐ VIDEOKONFERENCIA- FORGATÓKÖNYVEK

Tanúmeghallgatás

Anne tanúja volt egy bűncselekménynek, és beidézték a bíróságra, hogy tanúként részt vegyen a gyanúsított elleni eljárásban.

Noha Anne-t nem érintette közvetlenül a bűncselekmény, az esemény súlyos traumát jelentett a számára, és jelenleg pszichiátriai kórházban kezelik. Orvosa szerint nem ajánlott, hogy Anne-t kitegyék az utazás nehézségeinek, és határozottan ellenezte, hogy Anne a bíróságon – főleg a vádlott jelenlétében – megjelenjen.

Mivel a pszichiátriai kórházban a megfelelő videokonferencia-berendezés már telepítve rendelkezésre áll, a bíróság beleegyezett a videokonferencia-kapcsolat létrehozásában, és kijelölte a vizsgálóbíró, aki a helyszínen jelen lesz. Így barátságos környezetben lehet lebonyolítani Anne meghallgatását, és ehhez nem kell elutaznia.

A két pontot – a bíróságot, ahol az eljárást lefolytatják, illetve a távoli helyszínt, ahol a tanú tartózkodik – összekötő közvetlen audiovizuális kapcsolatot csak Anne tanúvallomása idejére hozzák létre, és mivel a berendezés már mindkét helyszínen rendelkezésre áll, az összköltség minimális.

Szakértő meghallgatása

Dr. Abraham Tudor genetikai szakértő, akit két bűncselekmény bizonyítékaival kapcsolatban is felkértek, hogy szakértői vallomást tegyen. A gondot az jelenti, hogy dr. Tudor az írországi Dublinban lakik, és a németországi Berlinben és a szlovéniai Ljubljanában kellene megjelennie a bíróság előtt. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy mindkét ügyben a legmegfelelőbb időpont egyazon napon lenne: a berlini vallomást kora reggelre, a ljubljanaikat pedig ugyanaznap délre tervezték.

A videokonferencia segítségével dr. Tudor egyszerre három helyszínen is jelen lehet, de csupán Dublin belvárosába kell elmennie, mivel a bíróságtól csak néhány kilométerre lakik.

Dr. Tudor pontban 8 óra 45 perckor megjelenik a dublini bíróságon, a videokonferencia-terembe kísérik, ahol is a helyi vizsgálóbíró fogadja. 9 órakor videokon-

ferencia-kapcsolatot hoznak létre a berlini bírósággal, és a német bíró rövid bemutatkozását követően dr. Tudort a nap első tanújaként szólítják.

A meghallgatás – melyet követően a vád és a védelem oldaláról is tettek fel kérdéseket – körülbelül 10 órakor ér véget, és a videokonferencia-kapcsolatot be lehet zárni.

Dr. Tudor és az ír vizsgálóbíró korán megebedelhet. Körülbelül 11 óra 45 perckor dr. Tudor és a vizsgálóbíró visszatér a dublini bíróságra, és most létrehozhatják a videokonferencia-kapcsolatot a ljubljanoi bírósággal, ahol dr. Tudortól egy másik bűncselekmény kapcsán várnak szakértői vallomást.

A vád és a védelem oldaláról feltett kérdések során a ljubljanoi bíróságon a vádlott védője olyan dokumentumot mutat fel bizonyítékként, melyet dr. Tudor előzőleg nem látott, és Dublinban nem áll rendelkezésre.

A meghallgatást követően dr. Tudor visszatérhet laboratóriumába a munkájához, mivel a videokonferenciának köszönhetően megkímélték attól, hogy Dublinból Berlinbe, onnan Ljubljanába kelljen utaznia, majd vissza Dublinba, ami több napot vett volna igénybe csak azért, hogy egy órát a berlini, egy másik órát pedig a ljubljanoi bíróságon töltsön.

A HATÁROKON ÁTNYÚLÓ VIDEOKONFERENCIA – KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

1. *Az összes uniós tagállam között lehet alkalmazni a videokonferenciát?*

Igen, gyakorlatilag a legtöbb uniós tagállam végrehajtotta a jogi eszközöket a polgári és büntetőeljárások terén.

2. *Az Európai Unió kívüli bíróságokkal is lehet videokonferenciát használni?*

Igen, ha ez jogilag lehetséges, amennyiben a bíróságok beleegyeznek, illetve rendelkeznek a szükséges berendezéssel.

3. *A videokonferencia olyan ajánlat, amit a bíróság nem utasíthat vissza?*

Igen, a megkeresett tagállamnak be kell egyeznie a videokonferenciába, amennyiben a meghallgatás nem ellentétes jogrendjének alapelveivel, illetve ha rendelkezik a meghallgatás lebonyolításához szükséges műszaki kapacitással.

4. *Ki állja a videokonferencia költségeit?*

A szakértők és tolmácsok, illetve a kommunikációs kapcsolatok költségeit a kérelmező tagállam általában megtérítheti a megkeresett tagállam részére.

5. *Léteznek arra vonatkozó szabályok, hogy a tolmácsnak (a lokális vagy a távoli helyen) hol kell elhelyezkednie?*

Nem, de a büntetőügyekben tanácsos, hogy a tolmács a tanúval egy tárgyalóteremben foglaljon helyet. Különösen vádlottak videokonferencia révén történő meghallgatása esetén tanácsos, hogy a tolmács és a vádlott személy egyazon tárgyalóteremben legyen.

6. *A videokonferenciára irányuló kérelmet telefonon is be lehet nyújtani?*

Nem, a bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmet formanyomtatványon kell benyújtani. A kérelmet postán, faxon (az összes tagállam esetén) vagy e-mailben (nem az összes tagállam esetén) lehet elküldeni.

7. *A tanú beszélhet az anyanyelvén?*

Igen, ha úgy kívánja. Szükség esetén a meghallgatás tolmács részvételével zajlik.

8. *Ki felelős a videokonferenciával történő meghallgatásért?*

A polgári eljárásokban a megkeresett bíróság bírója (a közvetlen bizonyításfelvételt kivéve, mikor is a kérelmező bíróság bírója). Büntetőügyekben a kérelmező bíróság bírója vagy ügyésze.

9. *Van lehetőség nyomtatott dokumentumok bemutatására a videokonferenciával történő meghallgatás során?*

Igen, amennyiben dokumentumkamerákat használnak. Ha nem áll rendelkezésre ilyen, mindig van lehetőség fax használatára vagy a nyomtatott dokumentumok kicserélésére. A jövőben a dokumentumszerverek fejlettebb alkalmazásai elterjedtebbek lesznek.

10. *Van lehetőség videokonferenciával történő meghallgatásra a bírósági tárgyalótermeken kívül máshol is?*

Igen, például ha a tanú börtönben, kórházban, rendőrségi őrizetben van, illetve ha az ország egyetlen videokonferencia-berendezése diplomáciai misszióon található.

11. *Szükséges megvásárolni a bíróságok közötti, határokon átnyúló videokonferenciára szolgáló berendezést?*

Nem, amennyiben a kérelmező és a megkeresett bíróság beleegyezik, a berendezés igénybe lehet venni a meghallgatásra. Más intézmények videokonferencia-berendezését is használni lehet.

12. *A berendezés működtetéséhez szükség van technikusra?*

Nem, a berendezést a bírósági hivatalnokok és a bírák is használhatják, mivel a működtetés általában könnyen használható érintőképernyővel történik, a kamerák pozícióit előre beállították, stb.

13. *Szükséges rögzíteni a videokonferenciával történő meghallgatást?*

A meghallgatás (hangi, képi vagy audiovizuális) rögzítésének szükségességét a nemzeti jog szabályozza (eljárásjogi törvénykönyvek, stb.).

14. *Van mód a veszélyeztetett vagy megfélemlített tanúk személyazonosságának védelmére?*

Igen, például a meghallgatás idejére fel lehet függeszteni a videokapcsolatot, illetve függönnyel vagy más eszközzel el lehet fedni a tanú arcát.

15. *Milyen biztonsági kockázatokat rejt a videokonferencia?*

Ez a bíróságon vagy a videokonferencián részt vevő más intézményben felállított infrastruktúrától függ. Ha a videokonferenciát bizonyos felhasználókra korlátozzák, ISDN-vonalak vagy tűzfal mögötti IP-címek használatával, a másik fél számára hitelesítve a kapcsolatot, a videokonferencia folyamata elegendő mértékben ellenőrzött és biztonságos.

16. *Létezik a videokonferencia ésszerű mértékben környezetbarát alternatívája?*

Nem, sajnos nem létezik.

HASZNOS INFORMÁCIÓK LISTÁJA

A határokon átnyúló videokonferenciával
kapcsolatban rendelkezésre álló információ:

Polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes európai igazságügyi hálózat:

http://ec.europa.eu/civiljustice/index_hu.htm
(a „Bizonyítás felvétele és bizonyítási eszközök”
elnevezésű menüpontban található linkek).

Európai Igazságügyi Hálózat:

<http://www.ejn-crimjust.europa.eu/>
(A „Mutual Legal Assistance” menüpontban található linkek)

Studie zum Stand des Einsatzes von Informations- und Kommunikationstechnologien (luK) in der Justiz der EU-Mitgliedstaaten. Report by Europäische EDV-Akademie des Rechts gGmbH – European Academy of eJustice, May 2007. Igényelhető az info@ear.eu címen.

A polgári és kereskedelmi ügyekben folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos tanulmányok: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Study on the application of Council Regulation (EC) N°1206/2001, on cooperation between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matter: http://ec.europa.eu/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm

Videoconferencing in Criminal Proceedings: Legal and Empirical Issues and Directions for Research (Molly Treadway Johnson és Elizabeth C. Wiggins cikke, LAW & POLICY, Vol. 28., No. 2., 2006. április).

Az Európai Unió Tanácsának

**A VIDEOKONFERENCIA MINT AZ EURÓPAI
E-IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS RÉSZE**

**A VIDEOKONFERENCIA LÉNYEGES ELEMEI A HATÁROKON
ÁTNYÚLÓ BÍRÓSÁGI ELJÁRÁSOK SORÁN**

2009 — 38 oldal — 10 x 21 cm

ISBN 978-92-824-2505-3

doi:10.2860/36546

QC-78-09-986-HU-C

Hogyan lehet hozzájutni az EU kiadványaihoz?

Térítés ellenében hozzáférhető kiadványok:

- az EU-könyvesbolt (EU Bookshop) útján (<http://bookshop.europa.eu>);
- könyvkereskedőtől a könyv címe, kiadója és/vagy ISBN száma alapján;
- közvetlenül értékesítési ügynökeinktől.

Elérhetőségeik megtalálhatóak a

<http://bookshop.europa.eu> honlapon,

vagy lekérdezhetőek a +352 2929-42758 faxszámra küldött üzeneten keresztül.

Ingyenes kiadványok:

- az EU-könyvesbolt útján (<http://bookshop.europa.eu>);
- az Európai Bizottság képviselteitől és küldöttségeitől.

Elérhetőségeik megtalálhatóak a <http://ec.europa.eu>

honlapon, vagy lekérdezhetőek a +352 2929-42758 faxszámra küldött üzeneten keresztül.

Kiadóhivatal

ISBN 978-92-824-2505-3

9 789282 425053